

Maša Rolih

ANALIZA POLITIČNIH TVITOV IN ELEMENTI SOVRAŽNEGA GOVORA V KONTEKSTU PRISELJENSKE PROBLEMATIKE

Uvod¹

Družbena omrežja so v zadnjih letih postala ključna platforma za politike, da izražajo svoja politična stališča in komunicirajo z javnostjo. Vendar pa se je s širjenjem teh novih komunikacijskih orodij pojavila tudi tema, ki zahteva poglobljeno raziskavo in analizo – nasilna komunikacija in sovražni govor v tvitih politikov, zlasti v kontekstu problematike ranljivih družbenih skupin. To vprašanje je postalo nujno zaradi njegovega potencialnega vpliva na javno mnenje, družbeno kohezijo in politično klimo v številnih državah po svetu.

Migrantska kriza, ki se je začela v začetku 21. stoletja, je prinesla številne politične, družbene in gospodarske izzive za države po vsem svetu. V tem kontekstu so mnogi politiki izkoristili družbena omrežja, zlasti Twitter (danes x.com), za izražanje svojih stališč in rešitev v zvezi s to problematiko. Vendar pa sta se vse pogostejše pojavljala nasilna komunikacija in sovražni govor v tvitih politikov, ki so se nanašali na migrante in begunce.

Cilj tega poglavja je pregledati obstoječo literaturo s področja jezika kot sredstva za izražanje nestrpnosti do ranljivih skupin in vpliva medijev ter vladajoče politike na oblikovanje javnega mnenja ter analizirati pojav elementov sovražnega govora v tvitih politikov, da bi opozorili na tovrstno problematiko.

.....
¹ Poglavje je nastalo v okviru raziskovalnega programa P5-0409 z naslovom Razsežnosti slovenstva med lokalnim in globalnim v začetku tretjega tisočletja, ki ga financira ARIS.

Elementi nasilne komunikacije in sovražnega govora v medijskem in političnem diskurzu skozi intenziteto jezika

Mediji in oblikovanje stališč

Mediji igrajo ključno vlogo pri oblikovanju razmišljanja in stališč, pogosto pa služijo ideološkim interesom, ki zamegljujejo resnico in vplivajo na percepcijo javnosti (Chomsky, 2020). Chomsky izpostavlja, da so mediji pod vplivom zasebnega kapitala in javnih interesov ter delujejo kot aparat indoktrinacije. Kritičen vpogled v medijski diskurz je nujen za zaščito objektivnosti in družbene povezanosti. Po O'Sullivanu idr. (1994) so posamezniki pogosto pasivni in nekritični do medijskih vsebin, kar medijem omogoča oblikovanje javnega mnenja (Jurčić, 2017). Feldman (1972) ugotavlja, da je medijski vpliv še večji v kriznih situacijah, ko mediji poudarjajo stereotipe in predsodke (Nelkin, 1987). Chomsky v zvezi s tem opisuje propagandne strategije, kot so selektivno informiranje, ustvarjanje sovražnikov in izkoriščanje strahu (Kovačević, 2020).

Kratek oris teoretičnih izhodišč razkriva, da mediji niso zgolj nevtralni posredniki informacij, temveč aktivni ustvarjalci družbenih hierarhij in orodja za nadzor. Njihova moč je najizrazitejša v kriznih situacijah, ko je javnost najdovzетnejša za manipulacijo. Družbeni učinek teh procesov se kaže v krepitvi polarizacije, izgubi zaupanja v institucije in zmanjšanju kritične sposobnosti publike. Digitalne platforme, kot sta Google in Facebook, še dodatno potencirajo te učinke s širjenjem algoritmično okrepljenih dezinformacij, kar terja regulacijo in poglobljen premislek o vlogi medijev v demokratični družbi.

Moč in nasilje jezika v omrežni družbi

Informacijsko-komunikacijska tehnologija in družbena omrežja zmanjšujejo socialno distanco med politiki in javnostjo, saj omogočajo hitro komunikacijo in odzive. Jeziku s tem pripisujemo vlogo sredstva delovanja (Austin, 1990; Grice, 1975; Searle, 1969) in družbene kontrole (Bourdieu 1991; Foucault, 1984; 2007; Habermas, 1976), ki oblikuje diskurze, prek katerih vplivne skupine, kot so politiki, uveljavljajo svoje interese in vrednote (Mikolič, 2020, 19). Mikolič (2020, 20) navaja Webra (1946, 177), ki povezuje politiko z

obvladovanjem skozi legitimno nasilje, in Habermasa (1976), ki poudarja vlogo diskurzov pri legitimaciji. Tako družbena omrežja delujejo kot orodja za sugeriranje vrednot, stališč in prepričanj, pri čemer omogočajo izražanje prikritih in neposrednih moči ter sovražnega govora.

Jezikovna intenziteta, ki jo opazujemo v diskurzih, razkriva sporočevalčev subjektiven odnos do stvarnosti z uporabo krepilcev (okrepitev pomena) ali šibilcev (oslabitev pomena). Mikolič (2020, 43) razčlenjuje emocionalne (razpoloženje, presoja, vrednotenje) in kognitivne pomene (trditev, zanikanje, sklicevanje na dokaz) ter poudarja pogosto uporabo ironije kot prepleta čustvenega in spoznavnega pomena (Mikolič, 2020, 52).

Model za analizo intenzitete jezika (Mikolič, 2020)

Mikolič v svoji monografiji *Izrazi moči slovenskega jezika* (2020, 56, 66–67) predlaga model za analizo sporočevalčevega sloga z vidika modifikacije intenzitete, ki se lahko vrši na vseh jezikovnih ravneh, in sicer na: (1) pomenoslovni, (2) glasoslovni, pravopisni in ravni neverbalnega sporazumevanja, (3) oblikoslovni, (4) skladenjski/besedilni oz. na ravni retoričnih figur in (5) diskurzivni ravni. Pri pomenoslovni ravni tako opazujemo predvsem besedne krepilce (členki, medmeti idr.), socialnozvrstne izraze, vulgarizme, zmerljivke, arhaizme, pomenske presežnike idr. Glasoslovna in pravopisna raven in raven neverbalnega sporazumevanja je v okviru zapisanega diskurza najpogosteje izražena s stavčnimi poudarki, kopičenjem ločil, rabe malih/velikih črk, emotikoni idr. Oblikoslovno raven opazujemo skozi različne glagolske oblike (npr. velelnik, pogojnik), stopnjevanje pridevnikov in prislovov idr. Na skladenjski ravni se intenziteta izraža skozi vzklike, retorična vprašanja, stalne besedne zveze, slogovno zaznamovan besedni red idr. Na ravni diskurza analiziramo diskurzne označevalce (kot izraze intenzitete), socialne zvrsti, vrsto govornega dejanja, sklicevanje na vir izjave idr.

Predstavljeni model za analizo izrazov intenzitete po posameznih jezikovnih ravneh je bil apliciran na korpus Janes TvePo in korpus Migracije, pri čemer je bil poudarek na opazovanju elementov sovražnega govora in nasilne komunikacije v okviru intenzitete jezika. so bili izbrani primeri interpretirani podlaga Na podlagi predstavljenega modela bodo v nadaljevanju

predstavljeni rezultati analize izrazov intenzitete na posameznih ravneh so razloženi v rezultatih na primerih iz ter interpretirani skozi

Raziskava: analiza izrazov intenzitete v političnem diskurzu

Opis raziskovalnih podatkov

Podatki so rezultat v letu 2024 izvedene analize političnih tvitov in elementov sovražnega govora v kontekstu priseljske problematike, ki je potekala v okviru raziskovalnega programa »Razsežnosti slovenstva med lokalnim in globalnim v začetku tretjega tisočletja« (šifra ARIS P5-0409). Podatki za analizo sovražni govor v političnih tvitih, povezanih z migracijami, so bili pridobljeni na podlagi dveh korpusov: Janes TwePo (2014–2017) in delovna zbirka KorpusMigracije (2023–2024)², ki je bila ustvarjena v orodju Sketch Engine v namen primerjave že obstoječega gradiva z aktualnim. S pomočjo orodja Sketch Engine so bili identificirani jezikovni vzorci, ki izražajo negativno vrednotenje migrantov. Analiza je pokazala, da politiki pogosto uporabljajo intenziven jezik, ki prispeva k družbeni polarizaciji in utrjevanju stereotipov. Raziskava vključuje ročni postopek anonimizacije.

Analiza Korpusa Janes TwePo

Najprej smo analizirali tvite politikov v Korpusu tvitov slovenskih politikov Janes TwePo (Bratoš, 2018), dostopnih na CLARIN.SI, tako da smo pregledali zapise, ki vsebujejo samostalnike, kot so »migrant/migrantje«, »begunec/begunci«, »priseljenc/priseljenci«. Besedilna zbirka Janes TwePo je nastajala med letoma 2014 in 2017, z analizo pa smo želeli pokazati, da je bil sovražni govor na temo migracij prisoten že takrat in je pravzaprav stalen, kar nas je spodbudilo, da nadaljujemo raziskovanje aktualnejših tvitov uporabnikov, ki vsebujejo elemente nasilne komunikacije. Ugotovili smo, da se elementi

.....
² Korpus Migracije je dostopen na Rolih, M. (2024): Analiza političnih tvitov in elementi sovražnega govora v kontekstu priseljske problematike : raziskovalni podatki [na spletu]. Druge monografije in druga zaključena dela. Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Koper. [Dostopano 11 marec 2025]. Pridobljeno s: <https://dirros.openscience.si/lzpisGradiva.php?lang=slv&id=21660>.

sovražnega govora kažejo na vseh jezikovnih ravneh, kar ponazarjajo samo nekateri od številnih primerov, ki so zajeti v korpusu.

(1) pomenoslovna raven (členki, medmeti, socialnozvrstni izrazi, vulgarizmi, zmerljivke idr.)

Primeri³:

vladaRS migrantov nima pod kontrolo in **bo odgovorna** za smrtne žrtve

[ime in priimek] pridite pomagat, ne pa **fejkat** socialni čut na socialnih omrežjih.

Tako, migranti so **že** v haloških občinah, Ptuj bo na vrsti kmalu.

beguncem je potrebno pomagati, **žal** pa je 70% ljudi migrantov, ki želijo zgolj koristiti socialno državo.

V SLO vlada režim, ki vsako leto požene tisoče izobraženih mladih v tujino, hkrati pa v državo vabi **tujekulturne** migrante. **Dost je!**

(2) glasoslovna in pravopisna raven ter raven neverbalnega sporazumevanja (stavčni poudarki, kopičenje ločil, raba malih/velikih črk, emotikoni idr.)

Primeri:

Vlada je **PRAVNO** dolžna: zapreti in zaščiti mejo zoper budnico Sloveniji!!! [priimek] in vsi, ki blatijo ljudsko vstajo v Šenčurju, se sami postavljajo na smetišče zgodovine, ker ne spoštujejo vrednote domoljubja! Šenčur je bil v soboto po 90 letih ponovno kraj prebujenja slovenskega domoljubja in svetla točka prihodnosti Slovencev! Če bi levičarji res verjeli, da so na človekoljubni misiji, si nihče med njimi ne bi pokri-val obraza...!! [priimek] + ZL + SD = spontan nepolitičen shod...????? Stavimo, da v osrednjih medijih ne bo polno nebuloz o organizatorjih tega shoda?

.....
3 Pri zgledih je navedeno neelektorirano besedilo, kjer so bila zaradi potrebe po anonimizaciji osebnih podatkov osebna lastna imena zamenjana s poimenovano sestavino zapisano v oglatih oklepajih.

Sporočilo avstrijskih preds. volitev bi moralo biti jasno tudi najbolj zaslepljenemu levičarju: **NOBENEGA MIGRANTA VEČ! Hočemo varnost!!**

(3) oblikoslovna raven (velelnik, pogojniki, stopnjevanje pridevnikov/prislovov idr.)

Primeri:

Krajani Lenarta se organizirajo! **Podprimo jih** s traktorji, harmonikami in SLO zastavami! Proti @vladaRS in migrantom (približanje naslovniku)

Sporočilo avstrijskih preds. volitev **bi moralo biti jasno** tudi najbolj zaslepljenemu levičarju: NOBENEGA MIGRANTA VEČ! Hočemo varnost!!

(4) skladenjska/besedilna raven oz. raven retoričnih figur (vzkliki, retorična vprašanja, stalne besedne zveze, slogovno zaznamovan besedni red idr.)

Primeri:

Napadalec v Londonu je verjetno še en zmeren musliman. Hitro sprejmemo še nekaj muslimanskih migrantov in postavimo nekaj džamij. #terorizem (ironija)

Krajani Lenarta se organizirajo! Podprimo jih s traktorji, harmonikami in SLO zastavami! Proti @vladaRS in migrantom (vzklik)

Glede na medijske objave vidim, da so za migrante tisti, ki so proti Sloveniji in Slovencem. **Res lepa prihodnost se nam obeta.** (ironija)

Do kdaj še bo EU ljubeča mati za nezakonite migrante in huda mačeha za domorodce Evropejce? (retorično vprašanje)

Vrh politike pravi, da je situacija z migranti pod kontrolo. Žal mi ljudje s terena tega ne potrjujejo in pozivajo k ukrepanju! (antiteza)

(5) diskurzivna raven (diskurzni označevalci, socialne zvrsti, vrsta govornega dejanja, sklicevanje na vir izjave idr.)

Primeri:

Krajani Lenarta se organizirajo! Podprimo jih s traktorji, harmonikami in SLO zastavami! Proti @vladaRS in migrantom (približanje naslovniku)

Dokaz več, da @vladaRS migrantov nima pod kontrolo in bo odgovorna za smrtne žrtve v primeru terorističnih napadov. (ustvarjanje nasprotnika)

Glede na medijske objave vidim, da so za migrante tisti, ki so proti Sloveniji in Slovencem. Res lepa prihodnost se nam obeta. (sklicevanje na vir izjave)

Da se bo sovraštvo ljudstva do politike povsem preusmerilo na migrante bo politika morala začeti izražat to sovraštvo. #ociscenje-politike (vrsta govornega dejanja/diskurzne strategije – ustvarjanje sovražnika)

Vrh politike pravi, da je situacija z migranti pod kontrolo. (sklicevanje na vir izjave)

Glede na dogajanje po svetu **je strah povsem razumljiv**. (vrsta govornega dejanja – ustvarjanje sovražnika)

To, da Vlada RS na Debeli rtič raje namesti migrante kot pa otroke iz slovenskih socialno ogroženih družin, pove vse. Izdajalci. (ustvarjanje sovražnika)

Ne pristanem na to, da migranti od države dobijo več kot slovenski državljani (ustvarjanje nasprotnika)

Osem migrantov, ki je vstopilo v EU, je imelo enak potni list kot bombni napadalec (ustvarjanje sovražnika)

Pregled novjših objav (tvitov) politikov z elementi sovražnega govora

V nadaljevanju raziskave smo pregledali posamezne tvite predvsem tistih politikov, ki so, kot je pokazal korpus Janes TwePO, v preteklosti izražali negativno vrednotenje migrantov (dostopni na x.com oz. nekdanji twitter). S pomočjo brskalnika smo zbrali zapise, ki vsebujejo ključni besedi »priseljenci« in »migrantje«, in sicer v obdobju od 1. 1. 2023 do 20. 5. 2024, da bi ugotavljali najaktualnejše stanje, za nadaljevanje raziskave pa bomo izbrali daljše časovno obdobje. Izbrali smo množinsko obliko, saj opažamo, da je ta pogostejša; ostale besede, povezane z migracijami, in uporabniški zapisi, ki te izraze vsebujejo, bodo vključeni v nadaljnje raziskave. Besedi se pogosto pojavljata v političnem diskurzu, velikokrat gre za sklicovanje na vir izjave navezovanja uporabnika na zapise oz. objave politikov. V namen analize smo v orodju Sketch Engine izdelali delovno verzijo korpusa z naslovom KorpusMigracije, ki ga lahko sproti dopolnjujemo z aktualnimi tviti uporabnikov.

Ugotavljali smo, ali se v teh zapisih pojavljajo elementi nasilne komunikacije oz. sovražnega govora. Izluščili smo nekaj primerov najpogostejših besed in besednih zvez v tvitih, ki izražajo sovražen odnos do migrantov v tvitih, ter jih primerjali s tviti iz korpusa Janes TwePo, analiziranih na osnovi modela za intenziteto jezika, pri čemer smo ugotovili, da so elementi sovražnega govora še vedno prisotni. Po pregledu delovnega korpusa smo ugotovili, da se beseda migrantje (množinska oblika je namreč pogostejša), pojavlja v kombinaciji z naslednjimi besedami: *ekonomski*, *posiljujejo*, *židovski*, *nezakoniti*, *ne (prihajajo) delati*, *turisti*, *gospodarstvo*, *uničijo državo*, *hodijo čez Kolpo*, *grozijo domačinom*, *vikend (migrantje)*, *ekonomski (migrantje) ipd.*

Primeri:

Vlada dala signal za **vdor ilegalnim #migrant**-om (vdor – krepilec, vzbujanje strahu; ustvarjanje nasprotnika/konfliktne situacije) (15. 9. 2023)

To problematično dogajanje plačujemo državljani, saj po ugotovitvi Računskega sodišča stane slovenske davkoplačevalce vsak **ilegalni** migrant / azilant **kar** 1963 evrov – vsak mesec. (kar – členek, ki okrepi pomen izjave – krepilec) (15. 9. 2023)

Katedralo v Nantesu v Franciji je zažgal ilegalni migrant iz Ruande. Ko je preiskava še potekala, je umoril katoliškega duhovnika. **Ste o tem kaj slišali v osrednjih medijih in kaj mislite, zakaj ne...?** (28. 11. 2023) (retorično vprašanje – krepilec)

Edina evropska solidarnost je pomoč pri remigraciji. Evropa **mora stopiti skupaj in vrniti ilegalne migrante nazaj, odkoder so prišli**. Na Evropskih volitvah na listi SDS **obkroži [številka] – [ime priimek]** (23. 5. 2024) (mora – naklonski glagol morati (krepilec), stopiti skupaj – stalna besedna zveza (krepilec, vpliv na naslovnika), vrniti ilegalne migrante nazaj, odkoder so prišli – stalna besedna zveza (krepilec), obkroži – velelnik (krepilec))

Zaradi [priimek] **nesprejemljive in očitno protislovenske** politike je postalo vprašanje ilegalnih migracij **bistveno** varnostno ter razvojno vprašanje za Slovenijo! (20. 5. 2024) (vzklična poved, nesprejemljiv, očitno, protislovenski (krepilci))

Sklepne ugotovitve

Raziskava je pokazala, da je sovražni govor v političnem diskurzu v povezavi z migracijami vseprisoten in strukturiran skozi različne jezikovne ter diskurzivne strategije. Politični tviti so pogosto obremenjeni z izrazito negativnimi konotacijami, ki migrante in priseljence prikazujejo kot grožnjo. Uporaba pomenskih kepilcev v obliki npr. retoričnih vprašanj, vzklikov, stalnih besednih zvez ter diskurzivnih strategij prispeva k potenciranju občutka ogroženosti in nasprotnišтва. Takšen način izražanja je postal običajen del politične komunikacije in ima dolgoročne posledice za oblikovanje javnega mnenja.

Sovražni govor se manifestira na več jezikovnih ravneh. Na pomenoslovnih ravni so pogoste zmerljivke, vulgarizmi in metaforične fraze, ki migrante predstavljajo kot nevarne ali nezaželene. Pravopisna in glasoslovna analiza kaže, da se čustvena nabitost izraža z uporabo velikih črk, eksklamacijskih znamenj in kopičenjem ločil. Na oblikoslovni in skladenjski ravni so značilni velelniki, pretiravanje in slogovno zaznamovani izrazi, ki poudarjajo nujnost ukrepanja ali izražajo zavračanje določenih skupin. Diskurzivno raven

zaznamujejo strategije ustvarjanja sovražnika in konflikta, ki legitimirajo izključujočo retoriko in krepijo polarizacijo.

Tematska analiza razkriva, da prevladujoči narativi vključujejo predstave o migrantih kot ekonomskem bremenu, varnostni grožnji in dejavniku kulturnega konflikta. Politiki pogosto uporabljajo jezik, ki podpira občutke nacionalizma in nasprotovanja tujcem, pri čemer se sklicujejo na domoljubne vrednote ter strah pred izgubo kulturne identitete. Takšen diskurz prispeva k oblikovanju negativnih stereotipov in lahko spodbuja širjenje predsodkov ter diskriminacije.

Primerjava novjših tvitov, zbranih v delovnem korpusu KorpusMigracije z obstoječimi korpusi, kot je Korpus Janes TvePo (2014–2017), potrjuje, da sovražni govor v političnem diskurzu ni nov pojav, temveč predstavlja kontinuiteto in sistematično uporabljeno strategijo. Aktualne objave dokazujejo, da se enake retorične strukture in argumentacijski vzorci ponavljajo skozi čas, kar kaže na stabilno prisotnost tovrstnega diskurza v javnem prostoru.

Pomembno vlogo pri oblikovanju javnega mnenja igrajo različne jezikovne in diskurzivne strategije. Uporaba retoričnih figur, kot so ironija, antiteza in vzkliki, mobilizira čustvene odzive in okrepi vpliv sporočila. Diskurzivni označevalci, ki implicirajo nevarnost ali nujnost ukrepanja, še dodatno utrjujejo percepcijo migrantov kot tujega in ogrožajočega elementa. Tovrstne strategije ne zgolj izražajo negativnih stališč, temveč tudi spodbujajo širjenje sovražnega govora ter utrjujejo polarizacijo med različnimi skupinami prebivalstva.

Raziskava potrjuje tudi, da so jezikoslovna orodja ključnega pomena za analizo in spremljanje sovražnega govora v digitalnem okolju. Oblikovanje specializiranih korpusov, kot je delovna verzija KorpusMigracije, omogoča sistematično preučevanje diskurzivnih vzorcev in njihovo evolucijo skozi čas. Poleg tega analiza intenzitete jezika osvetljuje, kako specifične jezikovne izbire povečujejo vpliv sovražnega govora ter kako se ti vplivi spreminjajo v odziv na aktualne politične dogodke.

Nazadnje, raziskava poudarja pomen vključevanja najnovejših podatkov, saj se sovražni govor spreminja v skladu s političnimi dogajanjem in družbenimi razmerami. Objave iz leta 2024 kažejo, da je sovražni govor močno povezan

s specifičnimi političnimi dogodki, ki sprožajo nove valove negativnega diskurza. Redno posodabljanje analiziranih korpusov je zato nujno, da bi bile raziskave še naprej relevantne in bi lahko učinkovito prispevale k razumevanju ter naslavljanju tega družbenega pojava.

Zaključek

Politični diskurz, povezan z migranti, na družbenih omrežjih deluje kot vzvod za širjenje sovražnega govora. Pri tem imajo pomembno vlogo jezikovne strategije, ki oblikujejo percepcijo migrantov kot grožnje in destabilizirajo javno mnenje. Raziskave, ki temeljijo na korpusih, in modeli za analizo intenzitete jezika omogočajo poglobljeno razumevanje in sistematično obravnavo tega pojava.

Viri in literatura

- Austin, J. L. (1990): Kako napravimo kaj z besedami. Ljubljana, ŠKUC, Filozofska fakulteta, zbirka *Studia humanitatis*.
- Bourdieu, P. (1991): *Language and Symbolic Power*. Cambridge, Cambridge Polity Press.
- Bratoš, U. (2018): Korpus tvitov slovenskih politikov JanesTwePo. V: Fišer, D., Pančur, A. (ur.): *Zbornik konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika*, 20. september–21. september 2018. Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Chomsky, N. (2002): *Mediji, propaganda i sistem*. Zagreb, Biblioteka Što čitaš?
- Foucault, M. (1984): *Nadzorovanje in kaznovanje*. Ljubljana, Delavska enotnost.
- Foucault, M. (2007): Tehnologije vladanja: h kritiki političnega uma. V: J. Šumič-Riha (ur.): *Življenje in prakse svobode: izbrani spisi*. Ljubljana, ZRC SAZU, 75–199.
- Grice, H. P. (1975): *Logic and conversation*. V: Cole, P., Morgan, J. L. (ur.): *Studies in Syntax and Semantics III: Speech Acts*. New York, Academic Press, 183–198.
- Habermas, J. (1976): *Legitimation Crisis*. London, Heinemann Educational.
- Korpus tvitov slovenskih politikov Janes TwePO. https://www.clarin.si/ske/#dashboard?corpname=janes_twepo. (3. 12. 2024)

Kovačević, A. (2020): Mediji kao sredstvo širenja panike – Analiza sadržaja internet-skih portala u slučaju širenja zaraze putem koronavirusa. Diplomsko delo. Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:347811>. (3. 12. 2024).

Jurčić, D. (2017): Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj. *Mostariensia*, 21, 1, 27–136. <https://hrcak.srce.hr/190208>. (3. 12. 2024).

Mikolič, V. (2020): Izrazi moči slovenskega jezika. Koper, Annales.

Nelkin, D. (1987): *Selling Science: How the Press Covers Science and Tehnology*. New York, Freeman Press.

O'Sullivan, T. et al. (1994): *Studying the Media*. 3rd Edition. London, New York, Oxford Press.

Rolih, M. (2024): Analiza političnih tvitov in elementi sovražnega govora v kontekstu priseljenske problematike : raziskovalni podatki [na spletu]. Druge monografije in druga zaključena dela. Koper : Znanstveno-raziskovalno središče Koper. [Dostopano 11 marec 2025]. Pridobljeno s: <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=21660>

Searle, J. R. (1969): *Speech acts: An essey in the philosophy of language*. Cambridge, Cambridge University Press.

Weber, M. (1946): *Politics as a vocation*. V: Weber, M., Gerth, H. H. & C. W. Mills (ur.): *From Max Weber: Essays in Sociology*. New York, Oxford University Press. X. <https://x.com>. (3. 12. 2024).